Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz-Bak?m Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz-Bak?m Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17116

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz-Bak?m Davran?? Ölçe?i (AKYÖBDÖ), kronik **kalp yetersizli?i** hastalar?n?n günlük ya?amda sergiledikleri **öz-bak?m davran??lar?** düzeyini sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? standart bir araçt?r. Ölçek, orijinal olarak Avrupa'da geli?tirilen bir arac?n Türkiye popülasyonuna uyarlanm?? (adaptasyon) versiyonudur.

Türkçe uyarlama çal??mas? Baydemir, Özdamar ve Ünal?r taraf?ndan 2013 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?lamay?, ayn? zamanda **psikometrik** özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) bilimsel yöntemlerle incelemeyi hedeflemi?tir. AKYÖBDÖ, hastalar?n kendi sa?l?k durumlar?n? yönetme becerilerini ölçerek, tedavi planlar?n?n ki?iselle?tirilmesine önemli katk?lar sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Kalp Yetersizli?i, Öz-Bak?m, Öz-Bak?m Davran???, Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz-Bak?m Davran?? Ölçe?i, Uyarlama, **Psikometri**, Kardiyoloji, Hem?irelik

Yazarlar

Canan Baydemir, K. Özdamar, A. Ünal?r

Amaç

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz-Bak?m Davran?? Ölçe?i'nin temel amac?, **kalp yetersizli?i** olan bireylerin hastal?k yönetimine yönelik gerçekle?tirdikleri spesifik **öz-bak?m** davran??lar?n?n s?kl???n?, uygunlu?unu ve kalitesini ölçmektir.

Bu ölçek, klinisyenlerin ve ara?t?rmac?lar?n, hastalar?n semptom izleme, ilaç uyumu, diyet ve egzersiz gibi hayati önem ta??yan alanlardaki performanslar?n? standardize edilmi? bir biçimde de?erlendirmelerine olanak tan?r. Elde edilen skorlar, dü?ük öz-bak?m düzeyine sahip riskli hastalar?n belirlenmesi ve bu hastalar için hedefe yönelik e?itim ve davran??sal destek programlar?n?n geli?tirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, kronik hastal?k yönetiminin kritik bir bile?eni olan **öz-bak?m davran???** yap?s?n? ölçmektedir. Kalp yetersizli?i ba?lam?nda öz-bak?m, hastan?n sadece tedaviye uyumunu de?il, ayn? zamanda hastal???n ilerlemesini önlemeye yönelik proaktif ad?mlar?n? ve kötüle?en semptomlara kar?? uygun tepkileri içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal yap?s?, genellikle iki ana boyuttan olu?maktad?r: Öz-Bak?m Sürdürme (Self-Care Maintenance), hastan?n günlük rutinlere uyumunu ve sa?l?kl? ya?am tarz? seçimlerini kapsar; ve Öz-Bak?m Yönetimi (Self-Care Management), hastan?n semptom kötüle?mesini fark etme ve buna müdahale etme becerisini içerir. Türkçe uyarlama çal??mas? da bu çok boyutlu yap?y? destekleyen kan?tlar sunmay? amaçlam??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun **geçerlik** çal??malar?, Baydemir ve arkada?lar? (2013) taraf?ndan titizlikle yürütülmü?tür. Bu çal??malar, öncelikle dilsel ve kültürel e?de?erli?i sa?lamak üzere çeviri-geri çeviri yöntemlerini kullanm??t?r. Ayr?ca, uzman görü?leri al?narak ölçe?in kapsam geçerli?i (içerik validitesi) incelenmi?tir.

Yap? geçerli?i test edilirken, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyip desteklemedi?ini görmek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Çal??mada elde edilen bulgular, ölçe?in Türk popülasyonunda da kalp yetersizli?i hastalar?n?n öz-bak?m davran??lar?n? geçerli bir ?ekilde ölçebilece?ini destekleyen güçlü kan?tlar sunmu?tur.

Güvenirlik

Türkçe uyarlaman?n **güvenirlik** analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek üzere yap?lm??t?r. Bu analizlerde, ölçe?in genelinde ve alt boyutlar?nda yüksek düzeyde Cronbach Alfa katsay?lar? elde edilmi?tir. Bu yüksek katsay?lar, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik çal??malar?nda ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Elde edilen kabul edilebilir güvenirlik de?erleri, AKYÖBDÖ'nün klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal **geçerlik** kan?tlar?n? peki?tirmek amac?yla Baydemir ve arkada?lar?n?n (2013) çal??mas?nda faktör analizi yöntemleri uygulanm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in temel ald??? boyut yap?s?n?n Türkçe versiyonda da korunup korunmad???n? do?rulamay? amaçlam??t?r.

Uygulanan faktör analizleri sonucunda, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlara (Öz-Bak?m Sürdürme ve Öz-Bak?m Yönetimi) güçlü bir ?ekilde yüklendi?i ve teorik yap?n?n Türk popülasyonu için de geçerli oldu?u gösterilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n kültürel adaptasyon sürecinde bozulmad???n? kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Genellikle 5 veya 6 puanl? Likert format? kullan?l?r.)

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: **Kalp Yetersizli?i** Hastalar?

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Kronik kalp yetersizli?i tan?s? alm?? ve stabil durumda olan bireylerin öz-bak?m davran??lar?n? ölçmek için tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireysel olarak uygulanan, kendi kendine doldurulan anket (Self-report questionnaire) yöntemidir.

Anahtar Kelimeler

EHFScBS, Kardiyoloji, Hasta E?itimi, Kronik Hastal?k Yönetimi, Öz-Bak?m Yönetimi, **Güvenirlik**, **Geçerlik**, Adaptasyon

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: canand@ogu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Canan Baydemir)

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar Canan Baydemir, uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? tarihte Eski?ehir Osmangazi Üniversitesi T?p Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dal?'nda görev yapmaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2013 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin, orijinal ölçe?i geli?tiren kurum/yazar ile Türkçe uyarlama çal??mas?n?n sorumlu yazar? Canan Baydemir ile ileti?im kurularak al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ücretleri ve izin ko?ullar? telif hakk? sahipleri taraf?ndan belirlenir.

Kaynaklar

Baydemir, C., Özdamar, K., & Ünal?r, A. (2013). Validity of the Turkish version of the European Heart Failure Self-care Behavior Scale. *Anadolu Kardiyol Derg, 13*(6), 573e579. doi:

ARABPSYCHOLOGY.COM

10.5152/akd.2013.141
Uyarlama çal??mas?na ait makale ba?lant?s?: uvt.ulakbim.gov.tr
Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: avrupa-kalp-yetersizligi-oz-bakim-davranis-olcegi-toad.pdf

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz-Bak?m Davran?? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçek maddeleri, Baydemir ve arkada?lar? (2013) taraf?ndan yay?nlanan Türkçe uyarlama çal??mas?ndan veya orijinal ölçek dokümantasyonundan temin edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM